

Analysis of Key Factors in Attracting Employees of Amin University of Police Sciences to Public Sports: A Human Capital Health Improvement Approach

Naser Rasolzadeh Jeddi [✉] | Seyede Zeinab Gharouni Nik ² | Ruhollah Nikousokhan ³ | Abbas karimi ⁴

1. Faculty of physical education and sports sciences, university of Tabriz, Tabriz, iran. E-Mail: naserrasolzadeh.j@gmail.com
2. faculty of management and accounting, farabi college, university of Tehran, qom, iran. E-Mail: zeinab.gharouni@ut.ac.ir
3. faculty of management and accounting, farabi college, university of Tehran, qom, iran. E-Mail: Nikousokhan@ut.ac.ir
4. Department of Industrial engineering – Malek ashtar university of technology, Tehran, iran. E-Mail: abbaskarimi1365@gmail.com

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received

2025/04/30

Received in revised form

2025/09/24

Accepted

2025/11/01

Published online

2025/12/21

Keywords:

Driving factors,

Law Enforcement Police,

Mass sports,

Sports

Objective: Providing efficient human resources in officer universities is very important, and according to the Supreme Commander-in-Chief's emphasis, these centers must train healthy and prepared young people for service in the armed forces. The aim of the present study is to analyze the key factors affecting the attraction of Amin Police Science University staff to public sports with the approach of promoting the health of human capital.

Methodology: This study was conducted based on Saunders' research onion model (2007) with an interpretive approach and qualitative nature. The research strategy was thematic analysis, and participants were purposefully selected from among various university staff. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using MaxQDA software and the coding process. Intra-coder agreement was used to assess reliability.

Findings: Analysis of interviews with 14 participants led to the identification of 44 characteristics in the form of 6 main themes: "Equipment and scientific exercises", "Eliminating traditional thinking", "Advertising and justification", "Reward", "Attention of commanders" and "Participation in competitions". The results showed that public sports play an important role in the physical health and strengthening of social interactions of employees. **Conclusion:** The development of public sports depends on factors such as creating suitable places, attractiveness of activities, advertising, motivation, easy access and expansion of equipment, and in addition to physical effects, it helps to strengthen social solidarity and participation

Cite this article: Naser Rasolzadeh Jeddi, Seyede Zeinab Gharouni Nik., Ruhollah Nikousokhan & Abbas karimi (2025). Future commanders need, emergent educational content. Management of Defense Human Capital,5(19),1-25.

Publisher: AJA Imam Ali Military University

DOI: 10.22034/jdhcm.2025.2059347.1188

تحلیل عوامل کلیدی جذب کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین به ورزش‌های همگانی: رویکرد بهبود سلامتی سرمایه انسانی

ناصر رسول زاده جدی¹ | سیده زینب قارونی نیک² | روح اله نیکوسخن صدقی³، عباس کریمی⁴

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران، رایانامه: naserrasoulzadeh.j@gmail.com

۲. گروه مدیریت ورزشی، دانشکدهان فارابی، دانشگاه تهران، قم، ایران، رایانامه: zeinab.gharouni@ut.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکدهان فارابی، دانشگاه تهران، قم، ایران، رایانامه: Nikousokhan@ut.ac.ir

۴. نویسنده مسئول، گروه مهندسی صنایع، دانشگاه صنعتی مالک اشتر، تهران، ایران، رایانامه: abbaskarimi1365@gmail.com

اطلاعات مقاله چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۲/۱۰

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۱/۰۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۸/۱۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۰۹/۳۰

کلیدواژه‌ها:

عوامل سوق دهنده،

نیروی انتظامی،

ورزش همگانی،

ورزش

زمینه و هدف: تأمین نیروی انسانی کارآمد در دانشگاه‌های افسری اهمیت ویژه‌ای دارد و طبق تأکید فرماندهی معظم کل قوا، این مراکز باید جوانانی سالم و آماده برای خدمت در نیروهای مسلح تربیت کنند. هدف پژوهش حاضر تحلیل عوامل کلیدی مؤثر بر جذب کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین به ورزش‌های همگانی با رویکرد ارتقای سلامت سرمایه انسانی است.

روش پژوهش: این مطالعه بر اساس مدل پیاز پژوهشی ساندرز (۲۰۰۷) با رویکرد تفسیری و ماهیت کیفی انجام شد. بنیان پژوهش تحلیل موضوعی بود و شرکت‌کنندگان به صورت هدفمند از میان کارکنان مختلف دانشگاه انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار MaxQDA و فرآیند کدگذاری تحلیل شدند. از هم‌خوانی درون‌کدگذار برای ارزیابی قابلیت اعتماد استفاده شد. **یافته‌ها:** تحلیل مصاحبه‌های ۱۴ مشارکت‌کننده منجر به شناسایی ۴۴ ویژگی در قالب ۶ مضمون اصلی شد: «تجهیزات و تمرینات علمی»، «حذف تفکرات سنتی»، «تبلیغات و توجیه‌سازی»، «پاداش»، «توجه فرماندهان» و «حضور در مسابقات». نتایج نشان داد ورزش همگانی به‌عنوان فعالیتی داوطلبانه، نقش مهمی در سلامت جسمی و تقویت تعاملات اجتماعی کارکنان دارد.

نتیجه‌گیری: توسعه ورزش همگانی به عواملی چون ایجاد اماکن مناسب، جذابیت فعالیت‌ها، تبلیغات، انگیزش، دسترسی آسان و گسترش تجهیزات وابسته است و افزودن بر تأثیرات جسمانی، به تقویت همبستگی اجتماعی و مشارکت کمک می‌کند.

استناد: رسول‌زاده‌جدی، ناصر؛ فاروینی‌نیک، سیده زینب؛ نیکوسخن‌صدقی، روح‌الله و کریمی، عباس (۱۴۰۴). نیاز فرماندهان آینده،

محتوای آموزشی روینده. فصل‌نامه مدیریت سرمایه انسانی دفاعی، ۵ (۱۹) ۲۵-۱

ناشر: دانشگاه افسری امام علی (ع)

مقدمه

دانشگاه‌های افسری در ساختار دفاعی و امنیتی کشور، جایگاهی راهبردی دارند؛ به گونه‌ای که کیفیت آموزش و آمادگی کارکنان این دانشگاه‌ها، مستقیماً بر توان عملیاتی و اثربخشی نیروهای مسلح تأثیر می‌گذارد. رهبر معظم انقلاب نیز در تأکیدات خود هدف نهایی این دانشگاه‌ها را تربیت جوانانی دانسته‌اند که هم از سطح علمی بالایی برخوردارند و هم از آمادگی بدنی و رزمی مطلوب بهره‌مند باشند (فرماندهی معظم کل قوا، ۱۳۸۳؛ ص ۱). نیروی انسانی تربیت‌شده در این دانشگاه‌ها نه تنها نقش آفرین در تأمین امنیت ملی است، بلکه به‌مثابه سرمایه‌ای حیاتی برای ثبات ساختارهای دفاعی کشور محسوب می‌شود (عباسیان و همکاران، ۱۳۹۸).

دانشگاه علوم انتظامی امین به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای تربیت نیروی انسانی در ساختار ناجا، نقش کلیدی در آموزش، پرورش و آماده‌سازی نیروهایی ایفا می‌کند که باید در شرایط سخت محیط‌های اجتماعی و عملیاتی ایفای نقش کنند. منابع انسانی، در ادبیات کلاسیک مدیریت به‌عنوان حیاتی‌ترین دارایی سازمان معرفی شده‌اند که اگر به‌درستی هدایت شوند، مزیت رقابتی پایدار ایجاد می‌کنند (Dolan & Schuler, 1987). که تحقق این هدف، مستلزم طراحی برنامه‌های آموزشی جامع است که در آن به‌صورت هم‌زمان به ارتقاء دانش نظری، مهارت‌های میدانی، و به‌ویژه سلامت جسمی و روانی توجه شود (سیدنقوی و همکاران، ۱۳۹۵؛ ربیعی و همکاران، ۱۴۰۲). در این میان، ورزش‌های همگانی به‌عنوان یکی از مؤثرترین شیوه‌های ارتقاء سلامت جسمی، روانی و اجتماعی، از جایگاهی ویژه در برنامه‌ریزی‌های منابع انسانی برخوردارند. این نوع ورزش‌ها، برخلاف ورزش‌های رقابتی، بر مشارکت گسترده، سادگی اجرا، کم‌هزینه‌بودن، و اثرگذاری روانی تمرکز دارند (اصفی و همکاران، ۱۳۹۷؛ Gard et al, 2018). در واقع، ورزش همگانی نه تنها موجب ارتقاء آمادگی جسمانی کارکنان نظامی می‌شود، بلکه با تقویت روحیه جمعی، افزایش تعامل اجتماعی و ارتقاء کیفیت زندگی شغلی، به پایداری منابع انسانی کمک می‌کند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۷).

با این وجود، آمارها و مشاهدات میدانی نشان می‌دهد که علی‌رغم اهمیت راهبردی این نوع فعالیت‌ها، سطح مشارکت کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین در ورزش‌های همگانی پایین‌تر از سطح مطلوب است (مدبری و لاریجانی، ۱۴۰۳). این وضعیت، می‌تواند

پیامدهای منفی بر آمادگی جسمانی، کارایی عملیاتی و سلامت روانی کارکنان داشته باشد؛ به‌ویژه در مأموریت‌هایی که نیازمند آمادگی چندبعدی فردی هستند. مطالعات قبلی به دلایل متفاوتی برای مشارکت یا عدم مشارکت در ورزش‌های عمومی اشاره کرده‌اند. لامیوت^۱ (۲۰۰۹) در تقسیم‌بندی خود، انگیزاننده‌های مشارکت در فعالیت‌های بدنی را در چهار بُعد لذت، رقابت، آمادگی جسمانی و اجتماعی، و محدودیت‌ها را در شش بُعد زمانی، محیطی، اقتصادی، فردی، بین‌فردی و روانی طبقه‌بندی کرده است. همچنین مقدم و همکاران (۱۳۹۴) با بررسی موانع مشارکت، آن‌ها را به سه سطح اصلی، متوسط و ضعیف‌تر طبقه‌بندی کرده‌اند. این موانع از کمبود انگیزش و زمان تا عدم دسترسی به مکان مناسب و کمبود حمایت سازمانی را دربر می‌گیرند.

با این حال، مطالعات محدود و پراکنده‌ای به‌طور خاص به بررسی انگیزه‌ها و موانع در جامعه خاص دانشگاه‌های نظامی ایران پرداخته‌اند. به‌ویژه، پژوهشی کیفی که به تحلیل تجربه زیسته کارکنان این دانشگاه‌ها در زمینه ورزش‌های همگانی پرداخته‌اند، کمتر صورت گرفته است. این در حالی است که شرایط ویژه محیط‌های نظامی، الزامات سازمانی، و ساختار سلسله‌مراتبی، بر نوع و میزان مشارکت تأثیر می‌گذارد (شربت‌زاده و همکاران، ۱۴۰۲؛ جباردانش و همکاران، ۱۳۹۶).

به‌نظر می‌رسد بدون شناخت دقیق عوامل فردی، محیطی و سازمانی مؤثر بر مشارکت در ورزش، امکان طراحی سیاست‌های کارآمد برای بهبود سلامت سرمایه انسانی وجود نخواهد داشت. از همین‌رو، نیاز به پژوهشی وجود دارد که با رویکرد کیفی و مبتنی بر تحلیل مضمون، عوامل کلیدی مؤثر بر جذب کارکنان به ورزش همگانی را شناسایی کند تا از این طریق بتوان بستر ارتقاء آمادگی جسمانی، کاهش فرسودگی شغلی، و بهبود روحیه تیمی را فراهم ساخت. در همین راستا هدف اصلی این پژوهش، شناسایی و تحلیل عوامل سوق‌دهنده و بازدارنده در مشارکت کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین در ورزش‌های همگانی با رویکرد ارتقاء سلامت سرمایه انسانی است. سؤال محوری پژوهش عبارت است از: «چه عوامل فردی، سازمانی و محیطی در

¹ Lamyuet, M.

میزان مشارکت یا عدم مشارکت کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین در ورزش‌های همگانی مؤثرند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

ورزش همگانی مفهومی است که برای نخستین بار در سال ۱۹۹۶ توسط شورای اروپا معرفی شد و به مجموعه‌ای از فعالیت‌های بدنی آزاد، داوطلبانه و قابل دسترس برای عموم اطلاق می‌شود که با هدف بهبود سلامت جسمی، روانی و اجتماعی در اوقات فراغت انجام می‌گیرند (جوادی‌پور و سمیع‌نیا، ۱۳۹۳). برخلاف ورزش‌های رقابتی، ورزش همگانی بر جنبه‌های تفریحی، توسعه فردی و نشاط اجتماعی تأکید دارد و به‌عنوان ابزاری مؤثر در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان شناخته می‌شود.

مطابق با دیدگاه سازمان بهداشت جهانی (۲۰۰۳)، مشارکت مستمر در ورزش‌های عمومی می‌تواند به بهبود عملکرد قلبی-عروقی، کاهش استرس، افزایش اعتمادبه‌نفس و بهبود ارتباطات اجتماعی منجر شود. ورزش همچنین به‌عنوان یک ابزار ارتباطی و تربیتی، نقش مؤثری در رشد شخصیتی، جامعه‌پذیری و توسعه مهارت‌های نرم در میان افراد ایفا می‌کند (Faridniya et al, 2025؛ Dalandar et al, 2009).

از منظر منابع انسانی، دولان و شولتر^۱ (۱۹۸۷) بیان می‌کنند که سرمایه انسانی سالم و توانمند، زیرساخت تحقق اهداف سازمانی است. در این راستا، نهادینه‌سازی فرهنگ مشارکت در فعالیت‌های بدنی در سازمان‌ها، می‌تواند به افزایش بهره‌وری نیروی کار، کاهش هزینه‌های درمانی و ارتقاء سلامت روانی منجر شود (روشندل اربطانی، ۱۳۸۷).

مطالعات متعددی به شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت در ورزش‌های همگانی پرداخته‌اند. زیتونلی و رنجبر (۱۳۹۳) عواملی چون ایجاد جذابیت در فعالیت‌ها، تبلیغات، توسعه تجهیزات و توصیه‌های متخصصان را به‌عنوان عناصر کلیدی توسعه ورزش همگانی معرفی کردند. پژوهش عراقی و کاشف (۱۳۹۴) نیز تأکید داشت که ایجاد امکانات ورزشی مناسب و بهره‌گیری از تبلیغات مؤثر، نقش تعیین‌کننده‌ای در گسترش

¹ Dolan, & Schuler

ورزش عمومی دارد.

در سطح فردی و انگیزشی، نعمتی بیدگلی (۱۳۹۵) و سفیدگر و همکاران (۱۴۰۳) به نقش مؤلفه‌هایی مانند شادابی، اعتماد به نفس، کاهش فشارهای روانی و تعامل اجتماعی در گرایش به ورزش اشاره کرده‌اند. همچنین، وانگ^۱ و همکاران (۲۰۲۵) در مطالعه‌ای همبستگی مثبت بین انگیزه‌های فردی و مشارکت ورزشی کارکنان گزارش کردند.

در سطح سازمانی، غفوری و همکاران (۱۳۹۷) هفت مؤلفه اصلی توسعه ورزش در ناجا را معرفی کردند: اقتصادی، مدیریتی، زیرساختی، اجتماعی-فرهنگی، منابع انسانی، فردی و ساختاری. همچنین شربت‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) در مطالعه‌ای پیرامون ارتش جمهوری اسلامی ایران، تأکید کردند که فضاهای انعطاف‌پذیر، تجهیزات ارزان، جذابیت و آموزش مؤثر، از معیارهای کلیدی در انتخاب رشته‌های ورزشی هستند.

مطالعات داخلی دیگری مانند پژوهش جباردانش و همکاران (۱۳۹۵) و شیروانی و همکاران (۱۴۰۱) در بستر دانشگاه‌های نظامی و نیروهای مسلح انجام شده‌اند و به تأثیر عوامل مختلف (درونی، بیرونی، زیرساختی، انگیزشی) در گرایش یا عدم گرایش کارکنان به ورزش‌های همگانی پرداخته‌اند. همچنین در پژوهش فریدنیا و همکاران (۱۴۰۲) ترکیب تمرینات ورزشی با گیمیفیکیشن منجر به افزایش انگیزه و بهبود عملکرد روانی و جسمی کارکنان شد.

در بُعد اجتماعی و محیطی نیز تحقیقات مانند مطالعه عابدینی و طالبی (۱۳۹۶) و قهر و همکاران (۱۳۹۵) نشان داده‌اند که عوامل فرهنگی، نقش رسانه‌ها و مشارکت داوطلبانه از جمله پیشران‌های توسعه ورزش عمومی در محیط‌های نظامی و شهری هستند.

روش پژوهش

این پژوهش بر اساس مدل پیاز تحقیق ساندرز، به صورت نظام‌مند طراحی و اجرا شده است و شامل سطوح مختلف فلسفه، رویکرد، راهبرد، روش، افق زمانی و تکنیک‌های گردآوری و تحلیل داده می‌باشد.

¹ Wang

۱. فلسفه پژوهش:

با توجه به ماهیت مسئله و هدف پژوهش، این مطالعه در چارچوب رویکرد کیفی و با پارادایم تفسیری انجام شده است. رویکرد تفسیری تلاش دارد معانی پنهان و برداشت‌های ذهنی مشارکت‌کنندگان از پدیده مورد نظر را کشف و تحلیل کند. این رویکرد برای درک تجربه زیسته افراد درباره عوامل مؤثر بر مشارکت در ورزش‌های همگانی مناسب و ضروری است.

۲. رویکرد پژوهش:

پژوهش از رویکرد استقرایی تبعیت می‌کند، چرا که هدف آن کشف الگوها، مفاهیم و مضامین از دل داده‌های میدانی است. در این فرآیند، نظریه یا مدل از داده‌ها استخراج می‌شود و نه بر پایه آزمون فرضیه‌های از پیش تعیین‌شده.

۳. راهبرد پژوهش:

راهبرد اصلی در این مطالعه تحلیل مضمون است. این روش نه تنها به‌عنوان یک شیوه مستقل تحلیل کیفی شناخته می‌شود، بلکه در انواع مختلف مطالعات کیفی نیز کاربرد دارد. تحلیل مضمون به‌عنوان یک روش علمی برای استخراج، کدگذاری، طبقه‌بندی و تفسیر داده‌های حاصل از مصاحبه استفاده گردید (محمودپور، ۱۳۹۲).

۴. روش تحقیق و ابزار گردآوری داده‌ها:

جامعه آماری این پژوهش شامل اعضای هیئت علمی علوم ورزشی دانشگاه علوم انتظامی امین، مربیان تربیت بدنی دانشگاه و پرسنل تربیت بدنی بود. با توجه به ماهیت کیفی تحقیق، روش نمونه‌گیری از نوع نظری و به‌صورت هدفمند انجام شد. نمونه‌گیری از افرادی صورت گرفت که بیشترین ارتباط و آگاهی نسبت به پدیده مورد بررسی داشتند و می‌توانستند اطلاعات غنی‌تری در اختیار پژوهشگر قرار دهند.

ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختار یافته بود. پیش از انجام مصاحبه‌ها، هماهنگی‌های لازم با مشارکت‌کنندگان صورت گرفت و راهنمای مصاحبه شامل عنوان، اهداف و سؤالات کلی برای آن‌ها ارسال شد تا با موضوع مصاحبه آشنایی اولیه داشته باشند. سؤالات مصاحبه بر اساس پیشینه نظری و اهداف تحقیق طراحی شدند و با ترتیب و توالی متفاوتی در میان افراد مطرح شدند. مصاحبه‌ها در طی یک

دوره چهار ماهه انجام شد و هر مصاحبه به طور میانگین ۳۰ تا ۴۵ دقیقه به طول انجامید.

۵. اشباع نظری:

پس از انجام ۱۴ مصاحبه با ۱۴ مشارکت کننده، پژوهشگر به نقطه اشباع نظری رسید. در این نقطه، داده‌های جدیدی به کدهای قبلی افزوده نشد و درصد بالایی از مفاهیم در مصاحبه‌های پایانی تکرار شده بود. بنابراین، فرآیند گردآوری داده‌ها در این مرحله متوقف شد.

۶. اعتبار و پایایی:

برای اطمینان از پایایی تحلیل‌ها، از روش توافق درون موضوعی استفاده گردید. بدین منظور، یک دانشجوی مقطع دکتری آمار به عنوان همکار پژوهشگر در کدگذاری مصاحبه‌ها مشارکت داشت. پیش از شروع کدگذاری، آموزش‌های لازم درباره روش تحلیل مضمون به همکار ارائه شد. سپس پژوهشگر و همکار، به طور مستقل سه مصاحبه را کدگذاری کرده و مقایسه کردند. در این فرآیند، کدهایی که در نظر هر دو نفر مشابه بودند به عنوان توافق و کدهای متفاوت به عنوان عدم توافق مشخص شدند. (رضایی و صالحی پور، ۱۳۹۸).

$$100\% * \frac{2 * \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد	تعداد توافق	تعداد عدم توافق	درصد
۱	۲	۱۳	۵	۲	۷۶
۲	۶	۱۵	۶	۲	۹۳
۳	۱۲	۱۰	۴	۱	۸۰
کل	-	۳۸	۱۵	۵	۸۳

در این پژوهش پس از اخذ مصاحبه‌ها به شیوه تحلیل مضمون، تجزیه و تحلیل داده‌ها همزمان با جمع آوری داده‌ها به منظور نظارت بر وجود آمدن مضامین جدید صورت

گرفت. با دستیابی به اشباع داده‌ها، فرایند مصاحبه با نفرات بیشتر متوقف شد (یعنی هیچ داده جدیدی ظهور نکرد) کلیه مراحل فرایند تحلیل و کدگذاری ها با کمک نرم افزار مکس کیو دی ای^۱ نسخه ۱۸ انجام شد.

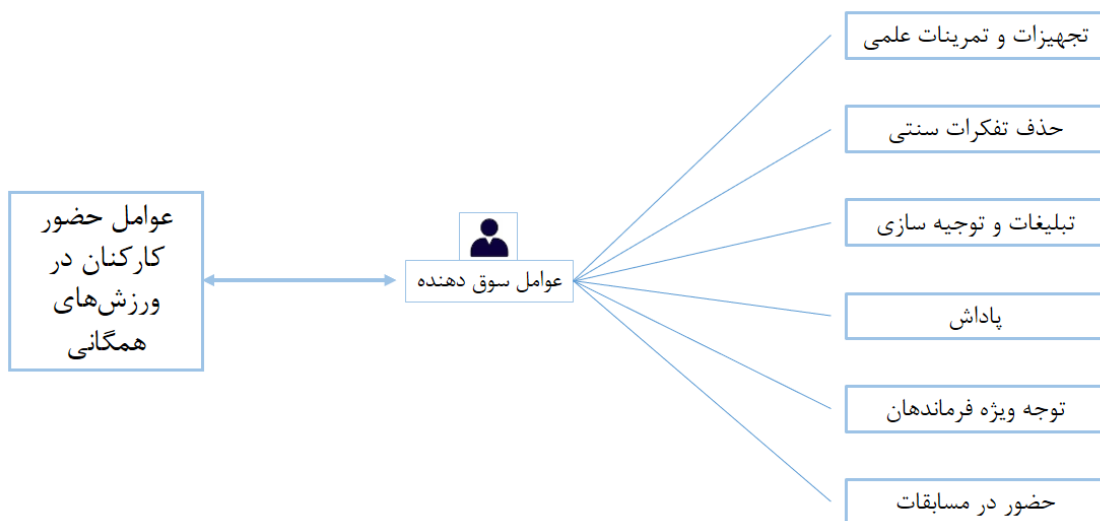
یافته‌های پژوهشی

در جدول شماره ۲ اطلاعات توصیفی مربوط به مصاحبه شوندهگان از جمله جنسیت، سن، تحصیلات، حوزه فعالیت و سابقه کاری نمایش داده شده است.

جدول شماره ۲. اطلاعات توصیفی مربوط به مصاحبه شوندهگان

درصد	فراوانی	نوع	تعداد مصاحبه شوندهگان
۱۰۰٪	۱۴		
۰٪	۰	زن	جنسیت
۱۰۰٪	۱۴	مرد	
۴۰٪	۵	بین ۲۶-۳۵	سن
۴۶/۶٪	۶	بین ۳۶-۴۵	
۱۳/۳٪	۳	بالای ۴۵	
۲۶/۶٪	۵	دکتری	تحصیلات
۳۳/۳٪	۴	کارشناسی ارشد	
۲۶/۶٪	۳	کارشناسی	
۱۳/۳٪	۲	فوق دیپلم	
۲۶/۶٪	۳	اساتید هیئت علمی	حوزه فعالیت
۳۳/۳٪	۶	کارکنان تربیت بدنی	
۴۰٪	۵	مربیان آموزش تربیت بدنی	
۴۶/۶٪	۶	بیش از ۲۰ سال	سابقه کار
۳۳/۳٪	۴	بین ۱۰-۲۰	
۲۰٪	۴	زیر ۱۰ سال	

در جدول شماره ۳ تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی مضامین اصلی، مضامین فرعی و ابعاد در ارتباط با ویژگی‌های عوامل اثرگذار در جذب کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین جهت شرکت در ورزش‌های همگانی نمایش داده شده است.

شکل شماره ۱. الگوی نهایی عوامل سوق دهنده ورزش همگانی

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل کلیدی مؤثر بر گرایش و حضور کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین در ورزش‌های همگانی انجام شد. پس از انجام مصاحبه‌های کیفی و تحلیل مضمون، ۴۴ ویژگی مرتبط با مشارکت ورزشی استخراج گردید که در نهایت در قالب شش مضمون اصلی دسته‌بندی شدند. این مضامین عبارت بودند از: «تجهیزات و تمرینات علمی»، «حذف تفکرات سنتی»، «تبلیغات و توجیه سازی»، «پاداش»، «توجه ویژه فرماندهان» و «حضور در مسابقات». در ادامه، هر یک از این مضامین به صورت

جدول شماره ۳. تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی مضامین اصلی، مضامین فرعی و ابعاد در ارتباط با عوامل اثرگذار در جذب کارکنان دانشگاه علوم انتظامی امین جهت شرکت در ورزش های همگانی

مضامین اصلی	مضامین فرعی	ابعاد ویژگی ها
تجهیزات و تمرینات علمی	تجهیزات محیط مناسب	• وجود امکانات مناسب
		• زیبایی ظاهر محل ورزش
	علمی بودن تمرینات	• وجود محیط خوشایند که افراد با دوستان و هم تمرینی‌هایشان حس آرامش داشته باشند.
		• عدم وجود استرس در محل تمرین
توجه عمده به ورزش	از بین بردن تفکرات قدیمی	• وجود ورزش های علمی و کاربردی
		• تقویت افسران جوان و میان سال
	حذف تفکرات سنتی	• تفکیک افراد دارای طبقه پزشکی
		• وجود مربی تخصصی
تبلیغات و توجیه سازی	آگاه سازی عمومی	• تخصیص تغذیه مناسب در صبحانه پرسنل دانشگاه
		• افزایش رشته های ورزشی فعال
	تبلیغات ورزشی	• افزایش توجه به ورزش در کنار سایر برنامه ها
		• حذف تفکرات سنتی در ورزش
پاداش	تقدیر و تشویق	• عدم تلفیق ارشدیت و درجه در امر ورزش
		• عدم دخالت افراد غیر علمی و ورزشی در امور تصمیم گیری ورزش
	تقدیر از مقام آوران ورزشی در مراسمات	• برگزاری کلاس‌های آگاه‌سازی
		• تشکیل تیم های ورزشی
تبلیغات و توجیه سازی	تبلیغات ورزشی	• برگزاری مسابقات
		• معرفی نفرات فعال ورزشی در مراسم صبحگاه
	تبلیغات و توجیه سازی	• مشخص نمودن زمان های ورزش و تأکید در برنامه سین
		• نصب بنرهای مختلف ورزشی در یگان‌ها
تبلیغات و توجیه سازی	تبلیغات ورزشی	• تبلیغات مجازی ورزشی برای کارکنان
		• فرستادن پیام‌های ورزشی در سیستم فرزین دانشگاه به کلیه پرسنل

<ul style="list-style-type: none"> • در نظر گرفتن تغذیه ورزشی در روزهای ورزش 	
<ul style="list-style-type: none"> • عمومی 	
<ul style="list-style-type: none"> • در نظر گرفتن البسه ورزشی برای کارکنان 	
<ul style="list-style-type: none"> • انجام ارزیابی‌های دقیق ورزشی در راستای عدالت نمره‌دهی جهت نمایان شدن تفاوت افراد ورزشکار با غیر ورزشی • گزارش هفتگی آمار پرسنل شرکت کننده در ورزش صبحگاهی به فرماندهان یگان‌ها 	<p>ارزیابی دقیق</p>
<ul style="list-style-type: none"> • منفک نمودن بموقع کارکنان توسط فرماندهان • وجود اهرم های فشار از جمله تنبیهی و توبیخ 	<p>منفک شدن بموقع</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تأکید فرماندهی دانشگاه به امر ورزش در مراسم صبحگاهی • توجیه نمودن فرماندهان و مدیران یگان‌ها توسط مدیر تربیت بدنی • حضور هیئت رئیسه دانشگاه در ورزش 	<p>توجه ویژه فرماندهان</p> <p>تأکیدات فرماندهی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تفکیک بودن تمرین افراد حرفه‌ای و مبتدی • وجود تمرینات متناسب ویژگی افراد • همه‌گیری تمرینات • وجود رشته‌های ورزشی بیشتر 	<p>تعدد رشته های ورزشی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تشکیل تیم‌های تخصصی • ایجاد عدالت در عضویت تیم‌های ورزشی • اجتناب از ورزش صبحگاهی عمومی و تخصیص آن به ورزش تخصصی • شرکت در مسابقات آجا و ستاد کل 	<p>تشکیل تیم های ورزشی</p> <p>حضور در مسابقات</p>
<ul style="list-style-type: none"> • هزینه جهت مسابقات • مامور کردن ورزشکاران جهت شرکت در مسابقه • از بین بردن ترس عدم حضور در خدمت بواسطه اعزام به مسابقات 	<p>اعزام به مسابقات</p>

مجزا در پرتو یافته‌های پژوهش‌های مشابه داخلی و خارجی مورد بحث و مقایسه قرار می‌گیرد تا جایگاه نتایج تحقیق حاضر در چارچوب دانش موجود مشخص شود.

نتایج این تحقیق نشان داد که برخورداری از تجهیزات و تمرینات علمی مناسب، از عوامل اساسی در ترغیب کارکنان به مشارکت در ورزش‌های همگانی است. به بیان دیگر، ایجاد زیرساخت‌های ورزشی مجهز و اجرای برنامه‌های تمرینی مبتنی بر دانش روز، می‌تواند زمینه‌ساز افزایش گرایش کارکنان به فعالیت‌های بدنی شود. این یافته با نتایج بسیاری از تحقیقات پیشین هم‌سو است. به عنوان نمونه، زیتونلی و پوررنجبر (۱۳۹۳) در بررسی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی، بر توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی و بهره‌گیری از توصیه‌های متخصصان تأکید کرده‌اند (زیتونلی و پوررنجبر، ۱۳۹۳). این پژوهشگران فراهم‌آوری امکانات مناسب و دسترسی آسان به تجهیزات ورزشی را شرط لازم برای گسترش مشارکت عمومی در ورزش دانسته‌اند که تأییدی بر اهمیت تقویت زیرساخت‌ها در راستای یافته حاضر است. همچنین، در برخی پژوهش‌های داخلی، حضور کارشناسان ورزشی مجرب به عنوان یک عامل کلیدی ذکر شده است؛ برای مثال، شعبانی و سیدجعفری (۱۳۸۸) به نقش مؤثر حضور متخصصان در توسعه ورزش همگانی اشاره کرده‌اند که مؤید لزوم بهره‌گیری از دانش علمی در برنامه‌ریزی تمرینات ورزشی می‌باشد. علاوه بر این، مطالعات مرتبط با سازمان‌های نظامی نیز بر اهمیت عامل تجهیزات و زیرساخت مهر تأیید زده‌اند. شربت‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) با اولویت‌بندی معیارهای توسعه ورزش همگانی در ارتش جمهوری اسلامی ایران، به عواملی همچون در اختیار بودن وسایل ورزشی شخصی ارزان‌قیمت، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، جذابیت برنامه‌ها و انعطاف‌پذیری فضاهای ورزشی به عنوان مهم‌ترین معیارها اشاره کرده‌اند (شربت‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱). این موارد نیز بر ضرورت تأمین امکانات مناسب و شرایط تمرینی متنوع برای جلب مشارکت افراد صحنه می‌گذارد. به طور مشابه، غفوری و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود پیرامون توسعه ورزش در نا جا، «امکانات و زیرساخت‌های ورزشی» را به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه ورزش شناسایی کردند (غفوری و همکاران، ۱۳۹۷). همسو با این نتایج، شیروانی و همکاران (۱۴۰۱) نیز در تحقیق خود، ایجاد زیرساخت‌های لازم را مهم‌ترین عامل در گرایش کارکنان نیروهای مسلح به ورزش معرفی نموده‌اند (شیروانی و همکاران، ۱۴۰۱). بدین ترتیب می‌توان دریافت که بدون فراهم بودن امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب (فضاهای ورزشی کافی، تجهیزات استاندارد و برنامه‌های آموزشی مدون)، حتی افراد دارای انگیزه نیز

ممکن است در عمل درگیر ورزش نشوند. یافته‌های تحقیقات بین‌المللی نیز تأکید مشابهی دارند؛ به عنوان مثال، ویکر و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند که مشارکت ورزشی تنها تابع عوامل فردی-اجتماعی نیست، بلکه در دسترس بودن امکانات و برنامه‌های ورزشی در سطح کلان نیز نقشی تعیین‌کننده دارد (Wicker, 2013). به بیان دیگر، وجود زیرساخت‌های مناسب، شرطی اساسی برای تحقق مشارکت گسترده در فعالیت‌های بدنی به شمار می‌رود.

علاوه بر تجهیزات، تمرینات علمی و برنامه‌ریزی‌شده نیز نقش مهمی در افزایش اثربخشی ورزش‌های همگانی دارد. نتایج پژوهش دالاندار و همکاران^۱ (۲۰۰۹) حاکی از آن است که اجرای منظم ورزش صبحگاهی برنامه‌ریزی‌شده، اثرات چشمگیری بر بهبود سلامت جسمی و روانی کارکنان دارد (Dalandar et al, 2009). این مطالعه مشخصاً نشان داد که انجام تمرینات گروهی در ابتدای روز (پیش از آغاز ساعت کاری)، علاوه بر ارتقای آمادگی جسمانی، موجب بهبود روحیه و کاهش تنش‌های روانی کارکنان می‌شود. همچنین سازمان بهداشت جهانی (۲۰۰۳) گزارش کرده است که اجرای ورزش‌های صبحگاهی در اماکن مختلف (مانند پارک‌ها، پایگاه‌های ورزشی و حتی یگان‌های نظامی) تحت نظارت مربیان مجرب، چه به صورت اختیاری و چه الزامی، تأثیر قابل توجهی در افزایش شادابی و تندرستی افراد دارد (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۰۳). بر اساس این شواهد می‌توان گفت که برخورد علمی با مقوله تمرینات (استفاده از دانش مربیان متخصص، طراحی برنامه‌های تمرینی منظم و توجه به زمان‌بندی مناسب) در کنار تأمین امکانات سخت‌افزاری لازم، پیش‌نیاز افزایش مشارکت ورزشی کارکنان است. بدین ترتیب، یافته پژوهش حاضر در خصوص اهمیت «تجهیزات و تمرینات علمی» به خوبی توسط مطالعات پیشین پشتیبانی می‌شود و نشان می‌دهد برای ارتقای گرایش به ورزش در بین کارکنان، باید سرمایه‌گذاری ویژه‌ای در فراهم‌سازی امکانات استاندارد و به‌کارگیری روش‌های نوین و علمی تمرینی صورت گیرد.

¹ Dalandar

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش ضرورت حذف تفکرات سنتی در زمینه ورزش بود. این مضمون ناظر بر تغییر یا اصلاح نگرش‌های قدیمی و بازدارنده‌ای است که ممکن است مانع حضور فعال کارکنان در ورزش‌های همگانی شوند. بدین معنا که برای ترغیب بیشتر کارکنان به ورزش، باید باورهای سنتی منفی یا محدودکننده - مانند این پندار که ورزش صرفاً ویژه جوانان یا ورزشکاران حرفه‌ای است، یا این تصور که پرداختن به ورزش اتلاف وقت کاری محسوب می‌شود - کنار گذاشته شده و با نگرش‌های نوین جایگزین گردد. چنین تغییری در نگرش، هم‌سو با رویکرد جدیدی است که برای ورزش همگانی تعریف شده است؛ چنان‌که جوادی‌پور و سمیع‌نیا (۱۳۹۲) اشاره کرده‌اند، هدف اصلی ورزش‌های همگانی بر خلاف ورزش رقابتی، تفریح و رشد و توسعه فردی است (جوادی‌پور و سمیع‌نیا، ۱۳۹۲). این تأکید بر جنبه‌های تفریحی و سلامت‌محور ورزش، در مقابل نگرش سنتی صرفاً رقابت‌محور، با یافته پژوهش حاضر مطابقت دارد و نشان می‌دهد که برای گسترش ورزش همگانی در میان کارکنان، اصلاح ذهنیت‌ها به سمت ارزش‌گذاری ورزش به عنوان فعالیتی مفرح و سازنده ضرورت دارد.

عوامل فرهنگی و اجتماعی نقش بسزایی در تغییر یا تقویت نگرش‌ها ایفا می‌کنند. پژوهش عابدینی و طالبی (۱۳۹۶) نشان داد که میان عوامل اجتماعی-فرهنگی و میزان گرایش شهروندان به ورزش همگانی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. (عابدینی و طالبی ۱۳۹۶). بدین معنا هر اندازه فرهنگ یک جامعه ورزش را بیشتر به عنوان جزئی از سبک زندگی سالم بپذیرد و بر مشارکت همگانی در فعالیت‌های بدنی تأکید کند، میزان مشارکت افراد نیز افزایش خواهد یافت. در مقابل، جوامع یا سازمان‌هایی که در آنها تفکرات سنتی ورزش را کم‌اهمیت می‌شمارند یا فقط بر جنبه‌های نظامی و کاری تأکید دارند، با مشارکت کمتری روبه‌رو می‌شوند. بر همین اساس، پژوهش‌های پیشین نیز بر ضرورت حمایت فرهنگی و شکستن چارچوب‌های سنتی تأکید کرده‌اند. به عنوان مثال، شعبانی (۱۳۸۸) و سیدجعفری (۱۳۸۸) بر نقش حمایت‌های قانونی و دینی از ورزش همگانی و نیز حضور کارشناسان متخصص در پیشبرد این امر اشاره نموده‌اند. چنین حمایت‌هایی می‌تواند به تضعیف نگرش‌های منفی سنتی و تقویت جایگاه ورزش در محیط‌های کاری بینجامد. به علاوه، قهر و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند که رسانه‌های جمعی با توجه به قدرتی که در جذب مخاطب و شکل‌دهی افکار عمومی

دارند، قادرند نقش قابل توجهی در افزایش مشارکت مردم در ورزش‌های تفریحی ایفا کنند (قهر و همکاران، ۱۳۹۵). این نتیجه حاکی از آن است که برای از بین بردن تفکرات سنتی و ارتقای نگرش عمومی نسبت به ورزش، بهره‌گیری از ابزارهای فرهنگی و رسانه‌ای امری کلیدی است. علاوه بر اقدامات فرهنگی کلان، استفاده از رویکردهای نوین انگیزشی در سطح سازمان نیز می‌تواند به تغییر نگرش‌های سنتی کمک کند. برای نمونه، فریدنیا و همکاران (۱۴۰۲) دریافتند که ترکیب تمرینات ورزشی با عناصر بازی‌وارسازی (گیمیفیکیشن) به طور معناداری انگیزه شرکت کارکنان در برنامه‌های ورزشی را افزایش می‌دهد. این یافته نشان می‌دهد که بهره‌گیری از روش‌های ابتکاری و سرگرم‌کننده در برنامه‌های ورزشی قادر است جذابیت ورزش را برای افرادی که ممکن است با دیدگاه سنتی، ورزش را فعالیتی سخت یا کسل‌کننده بدانند، بیشتر کند. همچنین، در پژوهش جباردانش و همکاران (۱۳۹۵) که روی کارکنان یک دانشگاه نظامی انجام گرفت، مشخص شد انگیزه‌های درونی افراد برای مشارکت در ورزش، به مراتب از انگیزه‌های بیرونی قوی‌تر است. این نتیجه ضمن تأیید اهمیت نقش باورها و تمایلات درونی (در برابر اجبار یا پاداش بیرونی)، با یافته پژوهش حاضر نیز همخوانی دارد؛ بدین معنی که هر قدر نگرش فرد به ورزش مثبت‌تر و از درون ناشی شده‌تر باشد (به جای تحمیل‌شده و صرفاً بر اساس سنت‌ها یا الزامات بیرونی)، احتمال مشارکت مستمر او در فعالیت‌های ورزشی بیشتر می‌شود. در مجموع، بررسی‌ها نشان می‌دهد که حذف یا اصلاح تفکرات سنتی و جایگزینی آنها با نگرش‌های جدید حمایتی نسبت به ورزش، پیش‌نیاز افزایش مشارکت ورزش همگانی است؛ امری که با آموزش، فرهنگ‌سازی و بهره‌گیری از الگوهای موفق قابل تحقق خواهد بود.

مضمون مهم دیگر پژوهش حاضر تبلیغات و توجیه‌سازی بود. مقصود از این عامل، آگاه‌سازی و تشویق کارکنان به ورزش از طریق اطلاع‌رسانی گسترده و ارائه دلایل و توجیه‌های قانع‌کننده برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است. به بیان دیگر، سازمان می‌تواند با بهره‌گیری از ابزارهای تبلیغاتی (مانند رسانه‌های جمعی، پوسترها، برنامه‌های ترویجی درون سازمانی و ...) از یک سو فرصت‌ها و امکانات ورزش همگانی را به کارکنان معرفی کند (تبلیغات) و از سوی دیگر با تبیین فواید جسمی و روحی ورزش و تأثیرات مثبت آن بر کارایی و کیفیت زندگی، انگیزه لازم را در آنان ایجاد نماید (توجیه‌سازی).

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که چنین رویکردی می‌تواند نقش بسزایی در ترغیب کارکنان داشته باشد و این نتیجه با شواهد پژوهشی موجود نیز همخوان است. پژوهش زیتونلی و پوررنجبر (۱۳۹۴) تأکید کرده است که تبلیغات و اطلاع‌رسانی از ارکان توسعه ورزش همگانی به شمار می‌رود. به همین ترتیب، عراقی و کاشف (۱۳۹۵) نیز استفاده از برنامه‌های تبلیغاتی را به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر ترویج ورزش معرفی کرده‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که حتی اگر امکانات و برنامه‌های ورزشی فراهم باشد، بدون اطلاع‌رسانی مناسب ممکن است استقبال گسترده‌ای صورت نگیرد. هم‌سو با این نتایج، روشندل اربطانی (۱۳۸۸) خاطر نشان کرده است که ورزش همگانی علاوه بر ارتقای سلامت و نشاط فردی، با کاهش هزینه‌های درمانی و افزایش بهره‌وری نیروی کار، منافع اجتماعی و اقتصادی قابل توجهی نیز در بردارد برجسته کردن چنین فواید گسترده‌ای از طریق رسانه‌ها و تبلیغات می‌تواند توجیه محکمی برای مدیران و کارکنان جهت سرمایه‌گذاری وقت و انرژی در ورزش ارائه دهد (روشندل اربطانی، ۱۳۸۸). به طور کلی، یافته پژوهش حاضر در مورد «تبلیغات و توجیه‌سازی» با پشتوانه تحقیقات یادشده قابل تبیین است. برای افزایش مشارکت ورزشی در یک سازمان، صرف فراهم کردن امکانات کافی نیست، بلکه لازم است با اطلاع‌رسانی هدفمند و ارائه دلایل روشن، نگرش و اشتیاق کارکنان نسبت به ورزش تقویت شود. تبلیغات گسترده همراه با منطق‌پردازی (توجیه‌سازی) نه تنها آگاهی‌بخشی می‌کند، بلکه ارزش و اولویت ورزش را در ذهن کارکنان نهادینه می‌سازد.

چهارمین مضمون شناسایی‌شده، مقوله پاداش و مشوق‌های سازمانی بود. به نظر می‌رسد اعطای پاداش‌ها و امتیازات (اعم از مادی یا معنوی) می‌تواند نقش محرکی در ترغیب کارکنان به شرکت در فعالیت‌های ورزشی داشته باشد. مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش به اهمیت وجود سیستم‌های انگیزشی بیرونی - مانند اهدای جوایز به افراد فعال در ورزش، تقدیر و تشویق رسمی ورزشکاران سازمان، یا لحاظ کردن امتیازات شغلی برای مشارکت در برنامه‌های ورزشی - اشاره کردند. این یافته در چارچوب نظریه‌های انگیزشی نیز قابل تفسیر است. برای مثال، پژوهش جباری‌دانش و همکاران (۱۳۹۶) که در یک دانشگاه نظامی انجام شد، نشان داد انگیزه‌های درونی (نظیر علاقه و لذت شخصی از ورزش) تأثیر به‌مراتب بیشتری نسبت به انگیزه‌های بیرونی (مانند پاداش‌های

مادی) در تداوم مشارکت ورزشی دارند. این نتیجه دلالت بر آن دارد که هرچند مشوق‌های بیرونی نظیر پاداش می‌توانند عامل محرک اولیه برای شروع مشارکت باشند، اما در بلندمدت این انگیزه‌های درونی هستند که حضور پایدار افراد را تضمین می‌کنند. علاوه بر این، وانگ^۱ و همکاران (۲۰۲۵) گزارش کرده‌اند که میان تمامی متغیرهای انگیزشی کارکنان (اعم از درونی و بیرونی) و میزان مشارکت ورزشی آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این بدان معنا است که در کنار تأکید بر انگیزه‌های درونی، تشویق و تقویت این انگیزه‌ها از طریق مشوق‌های بیرونی (در حد متعادل و مناسب) می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر ترغیب افراد به فعالیت داشته باشد.

یکی دیگر از عوامل کلیدی که در این تحقیق شناسایی شد، توجه ویژه فرماندهان و مدیران ارشد به مقوله ورزش کارکنان است. حمایت و مشارکت جدی مدیران رده‌بالا در برنامه‌های ورزش همگانی، تخصیص منابع کافی و ایجاد تسهیلات سازمانی برای فعالیت بدنی کارکنان، و تشویق مستقیم آنان به مشارکت، از مصادیق این توجه ویژه به شمار می‌روند. نتایج تحقیق حاضر حاکی از آن است که هرچه باور و اهتمام فرماندهان نسبت به فواید ورزش بیشتر باشد و خود در نهادینه‌سازی ورزش در محیط کار پیشقدم شوند، زمینه برای مشارکت و وسیع‌تر کارکنان فراهم‌تر می‌شود. شواهد پژوهشی نیز این امر را تایید می‌کنند. غفوری و همکاران (۱۳۹۷) عوامل مدیریتی را به عنوان یکی از هفت مؤلفه اصلی توسعه ورزش در ناجا شناسایی کرده‌اند که نشان‌دهنده تأثیر مستقیم حمایت‌ها و سیاست‌گذاری‌های مدیران بر گسترش ورزش در سازمان است. همچنین شیروانی و همکاران (۱۴۰۱) در تحقیق خود، مدیریت را در زمره مهم‌ترین عوامل گرایش کارکنان نیروهای مسلح به ورزش دسته‌بندی نموده‌اند بدین ترتیب، می‌توان نتیجه گرفت که حضور فعال و حمایت‌آمیز فرماندهان در برنامه‌های ورزش همگانی، نقش یک تسهیل‌گر اساسی را ایفا می‌کند و حتی می‌تواند بر سایر ابعاد موثر باشد (برای مثال، تخصیص بودجه برای تجهیز امکانات یا وضع مشوق‌های سازمانی که خود در زمره عوامل دیگر این پژوهش بودند).

¹ Wang

«حضور در مسابقات» نیز به عنوان یکی از عوامل انگیزشی در یافته‌های پژوهش حاضر مطرح شد. منظور از این عامل، تشویق کارکنان به شرکت در مسابقات و رقابت‌های ورزشی (اعم از مسابقات درون‌سازمانی بین واحدها، المپیادهای ورزشی کارکنان یا مسابقات برون‌سازمانی دو ستانه) است که می‌تواند شور و انگیزه بیشتری برای پیگیری تمرینات ورزشی در افراد ایجاد کند. فضای رقابت‌آمیز سالم و دو ستانه با ایجاد هیجان، تقویت روحیه تیمی و فراهم آوردن هدف مشخص، بسیاری از افراد را به مشارکت فعال‌تر در ورزش ترغیب می‌کند. البته باید توجه داشت که ماهیت ورزش‌های همگانی عمدتاً بر فعالیت تفریحی و مشارکت حداکثری استوار است نه رقابت حرفه‌ای؛ چنان‌که جوادی‌پور و سمیع‌نیا (۱۳۹۲) نیز اشاره کرده‌اند که هدف ورزش همگانی برخلاف مسابقات قهرمانی، بیشتر تفریح و رشد فردی است. با وجود این، مطالعات مختلف نشان داده‌اند که ایجاد فرصت رقابت می‌تواند به عنوان یک محرک انگیزشی عمل کند. برای نمونه، دونگ^۱ و همکاران (۲۰۲۵) در پژوهش خود دریافت کارکنانی که در ورزش‌های تیمی مشارکت می‌کنند (که معمولاً با اندکی رقابت توأم است)، نسبت به سایرین در شغل خود موفق‌تر هستند. این یافته حاکی از آن است که پرداختن به ورزش‌های گروهی و رقابتی می‌تواند موجب بهبود مهارت‌ها، روحیه و حتی عملکرد شغلی افراد شود. همچنین بسیاری از انگیزه‌هایی که افراد را به ورزش‌گرایی می‌دهد ماهیتی اجتماعی و روانی دارد؛ از جمله لذت بردن، تعامل با همکاران، کسب نشاط و کاهش استرس (سفیدگر و همکاران، ۱۴۰۳؛ نعمتی بیدگلی، ۱۳۹۶). که می‌توان استنباط کرد که روحیه همبستگی و نشاط جمعی حاصل از ورزش‌های گروهی - که مسابقات سازمانی نیز نوعی از آن است - نقش مهمی در ارتقای سلامت روانی کارکنان ایفا می‌کند.

پیشنهادات عملی

ایجاد و توسعه فضاها و تجهیزات استاندارد برای ورزش‌های همگانی و فراهم‌سازی شرایط دسترسی آسان کارکنان.

¹ Dong

طراحی برنامه‌های آموزشی و تبلیغی برای ارتقای آگاهی و تغییر نگرش‌های سنتی نسبت به ورزش همگانی.

پیش‌بینی نظام مشوق‌ها و پاداش‌های فردی و گروهی جهت افزایش انگیزه و مشارکت کارکنان.

جلب حمایت و حضور فعال فرماندهان در فعالیت‌های ورزشی به‌منظور الگوسازی و تقویت روحیه جمعی.

برگزاری مستمر مسابقات و رویدادهای ورزشی در سطح دانشگاه برای افزایش جذابیت و همبستگی اجتماعی.

استفاده از برنامه‌های علمی و تخصصی در طراحی تمرینات ورزشی به‌منظور ارتقای سطح سلامت جسمانی و روانی کارکنان.

پیشنهادات برای مطالعات آتی

انجام مطالعه طولی به‌منظور بررسی تأثیر عوامل شناسایی شده بر تداوم مشارکت کارکنان در ورزش همگانی.

اجرای پژوهش ترکیبی (کیفی-کمی) برای سنجش میزان تأثیر هر یک از عوامل شش گانه شناسایی شده.

بررسی تطبیقی عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی در بین دانشگاه‌های نظامی و غیرنظامی.

طراحی و استقرار سیستم پاداش سازمانی مبتنی بر مشارکت مستمر در فعالیت‌های ورزشی.

برگزاری دوره‌های آگاه‌سازی برای تغییر نگرش‌های سنتی نسبت به ورزش در محیط‌های نظامی.

توسعه زیرساخت‌های ورزشی با اولویت‌دهی به فضاهای چندمنظوره و قابل دسترس.

تدوین سند راهبردی ورزش همگانی ویژه سازمان‌های نظامی با تأکید بر عوامل شناسایی شده.

منابع

آصفی، ا.، و اسدی دستجردی، ح. (۱۳۹۶). بررسی موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه مدیریت ورزشی، ۸(۶): ۸۲۳-
<https://doi.org/10.22059/jsm.2017.60756844>.

جبار دانش، ا.، واعظ موسوی، س.، و نجی، م. (۱۳۹۵). عوامل و موانع پایبندی به ورزش در پرسنل یک دانشگاه نظامی و رابطه آن با نگرش آنان به ورزش. روانشناسی نظامی، ۶(۲۴): ۴۷-
https://jmp.ihu.ac.ir/article_201214.html.

جوادی‌پور، م.، و سام‌نیا، م. (۱۳۹۲). ارائه طرح‌ها و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۲ (۱۹): ۱۴۳-
https://fasname.msy.gov.ir/article_121.html.

حیدری، م.، صابری، ع.، و کارگر، غ. (۱۳۹۷). فراتحلیل مطالعات عوامل و راهکارهای جذب مردم به توسعه ورزش همگانی در دهه اخیر. پژوهش در ورزش تربیتی، ۶(۱۴): ۱۱۱-
<https://doi.org/10.22089/res.2017.3267.1213130>.

خامنه‌ای، س. ع. ا. (۱۳۸۳). بیانات در دانشگاه افسری امام علی (ع).
<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3265>

دلندر، ح.، شفیع‌نیا، پ.، و عالم، س. (۱۳۸۸). تأثیر تمرینات صبحگاهی بر سلامت روان کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان. کنفرانس ملی ارتقای سلامت فرد، خانواده و جامعه <http://chrc-conf.khuisf.ac.ir/fa/>.

ذی‌طولی، ع.، و پوررنجبر، م. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی. کنفرانس ملی علوم ورزشی نوین، ورزش حرفه‌ای و ارتقای سلامت.

ربیعی، د.، هادی، ح.، و دلانگیز، س. (۱۴۰۱). مقایسه تأثیر ورزش‌های گروهی و انفرادی ناجا بر آمادگی جسمانی. فصلنامه آموزش در علوم انتظامی، ۱۰(۳۶): ۱۲۷-۱۵۰. <https://doi.org/10.22034/tps.2022.1266513.1562>.

ربیعی، م.، نظری، ر.، و جلیلی کامجو، پ. (۱۴۰۱). آینده‌پژوهی در ورزش همگانی: سناریوهای درآمدزایی پایدار. تحقیقات کاربردی در مدیریت ورزشی، ۱۰(۳): ۵۱-۶۳. <https://doi.org/10.30473/arism.2022.8533>.

رضایی، س.، و صالحی‌پور، م. (۱۳۹۷). تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه صنعت ورزش ایران با رویکرد نظریه داده‌بنیاد. مدیریت منابع انسانی در ورزش، ۶(۱): ۸۹-۱۰۷. <https://doi.org/10.22044/shm.2019.7342.1790>.

روشندل اربطانی، ت. (۱۳۸۷). تبیین جایگاه رسانه‌های همگانی در نهادینه‌سازی ورزش همگانی در کشور. حرکت، ۳۳(۳۳): ۱۹۰-۱۹۶. https://joh.ut.ac.ir/article_19096.html.

سیدنقوی، م.، صحت، س.، دهقانان، ح.، و فرهادی، ع. (۱۳۹۵). ارزیابی عملکرد دانشگاه‌های نظامی بر اساس چارچوب تعالی و توسعه سازمانی (مطالعه موردی). (مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، ۶(۱۵): ۳۹-۶۳. http://jresearch.sanjesh.org/article_22539.html?lang=en.

سفیدگر، آ.، جلیلی نیکو، ر.، فریدنیا، ح. و عیسی‌زاده، ح. (۱۴۰۳). شناسایی عوامل سوق دهنده و بازدارنده مشارکت کارکنان دانشگاه افسری امام علی (ع) در فعالیت بدنی منظم. رویکردهایی

نوین در مدیریت ورزشی، ۱۲(۴۴)، ۷۸-۹۲.
[10.22034/ntsmj.2024.2030745.1041](https://doi.org/10.22034/ntsmj.2024.2030745.1041)

شربت‌زاده، ر.، فولادی، ج.، و احسان ترکمانی، م. (۱۴۰۱). شناسایی و اولویت‌بندی معیارهای انتخاب رشته‌های ورزشی با رویکرد توسعه ورزش همگانی (مطالعه موردی: ارتش جمهوری اسلامی ایران). (مجله طب نظامی، ۲۲(۴): ۱۶۳-۱۷۳).
https://militarymedj.bmsu.ac.ir/article_1000922.html

شهبازی، م.، شعبانی مقدم، ک.، و صفری، م. (۱۳۹۳). موانع و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در ایران. مجلس و راهبرد، ۲۰(۷۶): ۶۹-۹۷.
https://nashr.majles.ir/article_9.html

شیروانی، ح.، بهادری، م.، رنجبر، م.، و درویشی، ع. (۱۴۰۱). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش در شاخه سلامت نیروهای مسلح. (مجله طب نظامی، ۲۲(۴): ۳۹-۵۱).
https://militarymedj.bmsu.ac.ir/article_1000911.html

عابدینی، س.، و طالبی، س. (۱۳۹۶). عوامل اجتماعی-اقتصادی مرتبط با میزان گرایش شهروندان به ورزش همگانی در شهر خلخال. (مجله جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۸(۱): ۱۳۱-۱۴۴).
<https://doi.org/10.22108/jas.2017.21255>

عباسیان، م.، شیرمحمدی، ج.، و هادی نژاد، ف. (۱۳۹۸). ارزیابی شایستگی فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های نظامی در مراکز آموزشی-فرهنگی. فصلنامه مدیریت نظامی، ۱۹(۷۵): ۱-۳۲.
https://jmm.iranjournals.ir/article_38650.html

عراقی، م.، و کاشف، م. (۱۳۹۴). چالش‌ها و راهبردهای توسعه ورزش همگانی در ایران. مدیریت ورزشی، ۶(۴): ۶۴۳-۶۵۵.
<https://doi.org/10.22059/jsm.2015.53117655-643>

عرب نرمی، ب.، گودرزی، م.، نصرالله، س.، و خبیر، م. (۱۳۹۶). تلویزیون و توسعه ورزش همگانی: نظریه داده‌بنیاد. مطالعات مدیریت ورزشی، ۸(۴۰): ۱۷-۳۸.
<https://doi.org/10.22089/smrj.2017.90238>

عزیزی، ب.، جلالی، م.، و خبیر، م. (۱۳۹۰). بررسی نگرش دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه تهران نسبت به ورزش همگانی. مدیریت ورزشی، ۸(۳): ۳۸-۳۹. https://jsm.ut.ac.ir/article_23777.html

غفوری، ف.، هنری، ح.، و قادری، ج. (۱۳۹۷). شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش در نیروی انتظامی ایران. مدیریت منابع در پلیس، ۶(۲۴): ۱۳۷-۱۴۲. http://rmpjmd.jrl.police.ir/article_20388.html

فریدنیا، ح.، سفیدگر، ا.، باقری رقاب، غ.، و صابری، ع. (۱۴۰۲). تأثیر فعالیت‌های ورزشی گیمیفای شده بر افزایش انگیزه مشارکت در کلاس‌های ورزشی: مطالعه موردی کارکنان کتابخانه‌های عمومی استان تهران. علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۲۱(۲): ۲۱۲-۲۲۳. <https://doi.org/10.30481/lis.2023.428807.2124>

قادری، ج.، غفوری، ف.، هنری، ح.، و محمدی مقدم، ی. (۱۳۹۹). ارائه مدل راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی ایران. مطالعات مدیریت انتظامی، ۱۵(۱): ۵۳-۶۳. http://pmsq.jrl.police.ir/article_93117.html

قهر، م.، صفری، م.، و نایری، س. (۱۳۹۵). بازسازی کارکردهای رسانه ملی در توسعه ورزش همگانی: راهبردها و راهکارها. مطالعات مدیریت ورزشی، ۶(۱۱): ۶۳-۷۳. <http://jrsm.khu.ac.ir/article-1-2379-en.html>

مدبری، ب.، و لاریجانی، س. (۱۴۰۳). شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت در ورزش همگانی کارکنان زن (مورد مطالعه: دانشگاه علوم انتظامی امین). نشریه پلیس زن، ۴۰، ۵۵-۸۱.

مقدم، ا.، فرزانه، ف.، و افشاری، م. (۱۳۹۴). بررسی و تحلیل دلایل بی‌رغبتی معلمان به فعالیت‌های ورزشی در استان مازندران: عوامل فردی و موقعیتی. مطالعات مدیریت ورزشی، ۶(۲۷): ۱۲۷-۱۴۶. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_331.html

نعمتی بیگدلی، ج. (۱۳۹۵). بررسی و ارزیابی نگرش و گرایش خانواده‌ها به فعالیت‌های بدنی و ورزش در ۸ شهر ایران. توسعه آموزش جندی‌شاپور، ویژه‌نامه ۷(۹۵): ۴۲-۵۲. https://edj.ajums.ac.ir/article_79774.html

همتی نژاد، م.، برخاس، ح.، صفاتیان، ع.، و شهپازپور، ل. (۱۴۰۱). طراحی مدل جذب و مشارکت مردم در گردشگری ورزشی (عوامل، چالش‌ها و راهبردها). (مطالعات بازاریابی ورزشی، ۳(۱): ۱۱۳-۱۸۰. <https://www.doi.org/10.34785/J021.2022.004>

Dolan, S. L., & Schuler, R. S. (1987). *Personnel and Human Resource Management in Canada*. West Publishing. <https://doi.org/10.7202/050323ar>

Dong, Y., Faridniya, H., Ebrahimi, Z., & Zhao, Z. (2025, April). Gamified exercise in virtual reality: A novel intervention for enhancing mental health and reducing suicidal ideation in older adults. In *Healthcare* (Vol. 13, No. 8, p. 859). MDPI. <https://doi.org/10.3390/healthcare13080859>

Gard, M., Dionigi, R. A., & Dionigi, C. (2018). From a Lucky Few to the Reluctant Many: Interrogating the Politics of Sport for All. In *Sport and Physical Activity across the Lifespan* (pp. 67–89). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/978-1-137-48562-5_4

Hallmann, K., Wicker, P., Breuer, C., & Schönherr, L. (2012). Understanding the importance of sport infrastructure for participation in different sports – findings from multi-level modeling. *European Sport Management Quarterly*, 12(5), 525–544. <https://doi.org/10.1080/16184742.2012.687756>

Lamyuet, M. (2009). Constraints and motivations for physical activity participation in sedentary working people in Hong Kong [Honors thesis]. Hong Kong University.

Qurban, H., Wang, J., Siddique, H., Morris, T., & Qiao, Z. (2019). The mediating role of parental support: The relation between sports

participation, self-esteem, and motivation for sports among Chinese students. *Current Psychology*, 38(2), 308–319. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-0016-3>

Faridniya, H.; Moslehi, L.; Saberi, A. Strategic Manoeuvre: Unveiling the Influence of Predatory Pricing Strategies on Brand Equity in the Sports Industry. *Int. J. Sport Manag. Mark.* 2025, 1, <https://doi.org/10.1504/ijsmm.2025.10072973>.

Wang, L., Faridniya, H., & Yu, H. (2025). A public health perspective on virtual reality interventions: exploring the impact of VR extreme sports on stress, anxiety, and depression in men with social anxiety disorder. *Frontiers in Public Health*, 13, 1617483. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1617483>

Wicker, P., Hallmann, K., & Breuer, C. (2013). Analyzing the impact of sport infrastructure on sport participation using geo-coded data: Evidence from multi-level models. *Sport Management Review*, 16(1), 54–67. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2012.05.001>

Zhao, L., & Wu, L. (2022). The Association between Social Participation and Loneliness of the Chinese Older Adults over Time—The Mediating Effect of Social Support. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(2), 815. <https://doi.org/10.3390/ijerph19020815>